

УДК 796.11:796.071.42:371.134

Пономарьов В.О.

канд. пед. наук, доцент, ЗНУ

**АНАЛІЗ БАЗОВИХ ПОЛОЖЕНЬ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ІНСТРУКТОРІВ ТРЕНАЖЕРНОГО ЗАЛУ
У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ**

Наукове обґрунтування базових положень процесу формування професійно-педагогічної компетентності майбутнього інструктора тренажерного залу у фаховій підготовці розглядається як обов'язкова процедура експлікації необхідних і достатніх педагогічних умов відповідної професійної підготовки.

Фактор власних зусиль, на думку багатьох дослідників сучасності, є в зазначеному переліку головним. Так, на думку О.Тимошенка

оптимізація процесу професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання полягає у докорінному покращанні самостійної роботи студентів та використанні сучасних інноваційних технологій у навчальному процесі [1].

Наукові дослідження однозначно вказують на те, що зазначені професійні позиції, психологічні якості, педагогічні уміння можуть бути предметом педагогічного формування та саморозвитку [2-3]. При цьому, процес набуття майбутніми інструкторами тренажерного залу професійно-педагогічної компетентності має відбуватися на основі базових положень, відправних психологічних та педагогічних ідей, які б слугували “керівництвом до дій” у доборі засобів, форм організації навчання та змісту окремих дисциплін.

Утруднення в професійній підготовці студентів фізкультурних ВНЗ часто пов'язані з ігноруванням психологічних механізмів, які лежать в основі виникнення та формування в них професійного інтересу до спортивно-педагогічної діяльності, складниками якого є такі компоненти: емоційний, який складають позитивне відношення до професії, впевненість в її виборі, задоволеність вибором; мотиваційний, що включає обґрунтування вибору професії, виділення чинників, що обумовлюють цей вибір; інтелектуальний, що наповнюється уявленням про вибрану професію, знанням її особливостей; вольовий, що відображає активність суб'єкта у набутті професійної компетентності. Автор переконливо показує, що формування цих компонентів має відбуватися поетапно шляхом “накопичення” особистісних перетворень за рахунок інтеріоризації зовнішніх дій у внутрішні дії суб'єкту діяльності [4].

Компетентнісно-орієнтована підготовка із застосуванням форм та методів контекстного навчання характеризується тим, що засвоєння абстрактних за своєю сутністю педагогічних знань “накладено на канву” професійно-педагогічної діяльності, що забезпечує їх усвідомлення та засвоєння студентом як засобу її здійснення та регуляції [5].

Ключовим поняттям теорії контекстного навчання виступає «квазіпрофесійна діяльність», сутністю якої є «відтворення в аудиторних умовах динаміки виробництва, відносин і дій зайнятих у ньому людей» [6].

Оскільки, контекстне навчання допомагає подолати суперечності між абстрактним характером предмету навчальної діяльності і реальним предметом майбутньої професійної діяльності, а також між виконавською позицією студента в традиційному навчанні (активність у відповідь на управлінські дії педагога, виконання його завдань,

відповідь на його питання та ін.) і ініціативною позицією фахівця в трудовій діяльності [7], ми спираємося на них при визначенні наступного базового положення процесу формування професійно-педагогічної компетентності інструкторів тренажерного залу – професійної його спрямованості, що виявляється в орієнтації професійної підготовки на всіх етапах навчання у ВНЗ на майбутню професійну діяльність інструкторів за умов поступової деталізації об'єкту пізнання під час навчання.

Окрім того, що процес навчання у ВНЗ має будуватися в контексті майбутньої професійної діяльності, зміст дисциплін, які входять до його складу має бути «вписаний» в логіку навчального процесу [8-9].

На цих підставах ми вважаємо, що в процесі набуття інструктором тренажерного залу професійно-педагогічної компетентності має відбуватися інтеграція профільних дисциплін, у контексті майбутньої професійної діяльності [10].

Досягненню цього сприяють професійно-спрямовані міжпредметні зв'язки, які на думку В.Мартиненко, сприяють засвоєнню необхідних знань, оптимізують навчальний процес, розвивають інтелектуальні та творчі здібності [11].

Отже, на основі вищесказаного, визначимо останнє базове положення процесу – інтегративність, яке передбачає впровадження в процесі професійної підготовки інструкторів тренажерного залу навчальних курсів, побудованих на міжпредметній основі [12].

Зазначені аргументи дали змогу експлікувати базові концептуальні положення процесу формування професійно-педагогічної компетентності інструкторів тренажерного залу, який має будуватися на основі:

- мотивації студентів, що зумовлена позитивними прикладами майбутньої професійної діяльності та позитивними емоціями при ознайомленні з професією;

- психологічних закономірностей набуття інтересу до професійної діяльності, згідно з якими, формування професійно-педагогічної компетентності має відбуватися поетапно шляхом «накопичення» особистісних перетворень за рахунок інтеріоризації зовнішніх дій у внутрішні дії суб'єкта;

- спрямованості педагогічної взаємодії на досягнення професійного «Я-ідеального» студента;

- орієнтації процесу формування професійно-педагогічної компетентності на норми, цінності, що належать сфері культури;

- побудови професійної підготовки на всіх етапах навчання у ВНЗ в контексті майбутньої професійної діяльності за умови поступової деталізації об'єкта пізнання під час навчання;

- впровадження в процесі професійної підготовки навчальних курсів, побудованих на міжпредметній основі.

Сформульовані базові положення виступають основою конструювання «надбудови» процесу, тобто змісту окремих дисциплін, форм, а також методів формування професійно-педагогічної компетентності майбутніх інструкторів тренажерного залу, обґрунтування яких детермінує визначення необхідних і достатніх педагогічних умов.

Список вишуканих джерел

1. Тимошенко О.В. Теоретико-методичні засади оптимізації професійної підготовки вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. К., 2014. 587 с.

2. Царенко К. В. Розвиток професійно-педагогічної компетентності тренерів-викладачів ДЮСШ у процесі підвищення кваліфікації як педагогічна проблема. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / [редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2015. Вип. 41 (94). С. 352-358

3. Бех І.Д. Виховання підростаючої особистості на засадах нової методології. *Педагогіка і психологія*. 2015. № 3 (24). С. 5-14.

4. Балл Г.О. Гуманістичні засади педагогічної діяльності. *Педагогіка і психологія*. 2014. № 2. С. 3-11.

5. Медвідь Ф.М. Гуманізація та гуманітаризація фізкультурної освіти і підготовка кадрів: концептуальні засади. *Фізкультурна освіта : шляхи і напрямки її розвитку в сучасних умовах*. Кіровоград, 2-16. С. 92.

6. Сущенко А.В. Теоретико-методичні основи гуманізації педагогічної діяльності вчителя в основній школі: дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04. Х., 2014. 422 с.

7. Уейнберг Р.С., Гоулд Д. Основи психології спорту і фізичної культури. Київ : «Олімпійська літра», 2016. 336с.

8. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навч. посіб. для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти. К. : ВВП «КОМПАС», 2017. 64 с.

9. Волошко Л.Б. Організаційно-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації в процесі медико-біологічної підготовки. *Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту*. 2015. № 24. С. 42-44.

10. Зязюн І.А. Філософія педагогічної якості в системі неперервної освіти. *Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка*. 2005. № 25. С. 13-18.

11. Мартиненко В. В. Проблеми неперервної професійної підготовки фахівців фізичного виховання і спорту. *Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту*. 2006. № 3. С. 55-58.

12. Хоменко Т.А. Особливості формування компетентності вчителя у системі педагогічної освіти ФРН. *Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка*. 2003. № 12. С. 137-140.